

ŠALIES GYVENTOJŲ TYRIMAS DĖL EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ PIRKIMO

užsakovas

vykdytojas

spinter research

ESOMAR
WORLD RESEARCH

THE INDEPENDENT
RESEARCH INSTITUTES
NETWORK

2024 m. gegužė

A hand holding a glowing lightbulb next to a chalk-drawn magnifying glass on a chalkboard. The magnifying glass is drawn with white chalk, showing a circular lens and a handle. Inside the lens, there is a simple drawing of a leaf. The hand is holding the lightbulb, which is illuminated from within, casting a soft glow. The background is a dark green chalkboard with some faint, illegible chalk markings.

METODIKA

TYRIMO METODIKA

LAIKAS

2024 05 17 – 26

TIKSLAS

Išsiaiškinti šalies gyventojų ekologiškų produktų pirkimo įpročius.

TIKSLINĖ GRUPĖ

Šalies gyventojai nuo 18 iki 75 metų amžiaus.

APKLAUSOS METODAS

CAWI (*Computer Assisted WEB Interview*).

IMTIS

Tyrimo metu buvo apklausta 1014 respondentų.

ATRANKA

Tyrimo naudotas kvotinės atrankos metodas.

LOKACIJA

Visa šalies teritorija.

DUOMENŲ ANALIZĖ

Analizė atlikta SPSS/PC programine įranga. Ataskaitoje pateikiami bendrieji atsakymų pasiskirstymai (procentai), ir pasiskirstymai pagal socialines-demografines charakteristikas (Žr. Priedus).

STATISTINĖ PAKLAIDA

Atrankiniuose kiekybiniuose tyrimuose visada išlieka statistinės paklaidos tikimybė, į kurią būtina atsižvelgti interpretuojant duomenis.

Pvz.: jeigu apklausę 1000 respondentų gavome, jog 33,9 proc. apklaustųjų atsakė X, tai yra 95 proc. tikimybė, kad tikroji reikšmė yra tarp 31,1 proc. ir 36,7 proc.

Jeigu apklausę 500 respondentų gavome, jog 33,9 proc. apklaustųjų atsakė X, tai yra 95 proc. tikimybė, kad tikroji reikšmė yra tarp 29,9 proc. ir 37,9 proc.

Įvertio tikslumas mažėja, mažėjant analizuojamų atsakymų skaičiui.

Toliau pateikiama lentelė padedanti įvertinti statistinę paklaidą.

%=	3/97	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	40/60	50/50
N=									
10	10,6	13,5	18,6	22,1	24,8	26,8	28,4	30,4	31,0
30	6,1	7,8	10,7	12,8	14,3	15,5	16,4	17,5	17,9
50	4,7	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,6	13,9
75	3,9	4,9	6,8	8,1	9,1	9,8	10,4	11,1	11,3
100	3,3	4,3	5,9	7,0	7,8	8,5	9,0	9,6	9,8
150	2,7	3,5	4,8	5,7	6,4	6,9	7,3	7,8	8,0
200	2,4	3,0	4,2	4,9	5,5	6,0	6,4	6,8	6,9
300	1,9	2,5	3,4	4,0	4,5	4,9	5,2	5,5	5,7
400	1,7	2,1	2,9	3,5	3,9	4,2	4,5	4,8	4,9
500	1,5	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,3	4,4
600	1,4	1,7	2,4	2,9	3,2	3,5	3,7	3,9	4,0
700	1,3	1,6	2,2	2,6	3,0	3,2	3,4	3,6	3,7
800	1,2	1,5	2,1	2,5	2,8	3,0	3,2	3,4	3,5
1000	1,1	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,1

SOCIALINĒS-DEMOGRAFINĒS CHARAKTERISTIKOS

LYTIS (%)

Vyras	48
Moteris	52

AMŽIUS (%)

18-25 m.	9
26-35 m.	20
36-45 m.	21
46-55 m.	22
56 m. ir daudzu	28

IŠSIMOKSLINIMAS (%)

Aukštasis / neb. aukštasis	38
Aukštesnysis / vidurinis / spec. vidurinis	56
Nebaigtas vidurinis	6

PAGRINDINIS UŽSIĒMĪMAS (%)

Aukšāiausio, vidutinio lygio vadovas (-ē)	7
Specialistas (-ē), tarnautojas (-a)	37
Darbininks (-ē), tehninis darbuotojas (-a)	27
Smulkus verslininks (-ē)	5
Ūkininks (-ē)	1
Bedarbis (-ē)	6
Pensininks (-ē)	13
Students (-ē), moksleivis (-ē)	3
Užimtas namu ūkyje ir neieškau darbo	2

PAJAMOS NAMU ŪKIO NARIUI PER MĒN. (%)

Iki 400 Eur	8
401-500 Eur	17
501-700 Eur	33
700-1000 Eur	22
Daudzu nei 1000 Eur	19

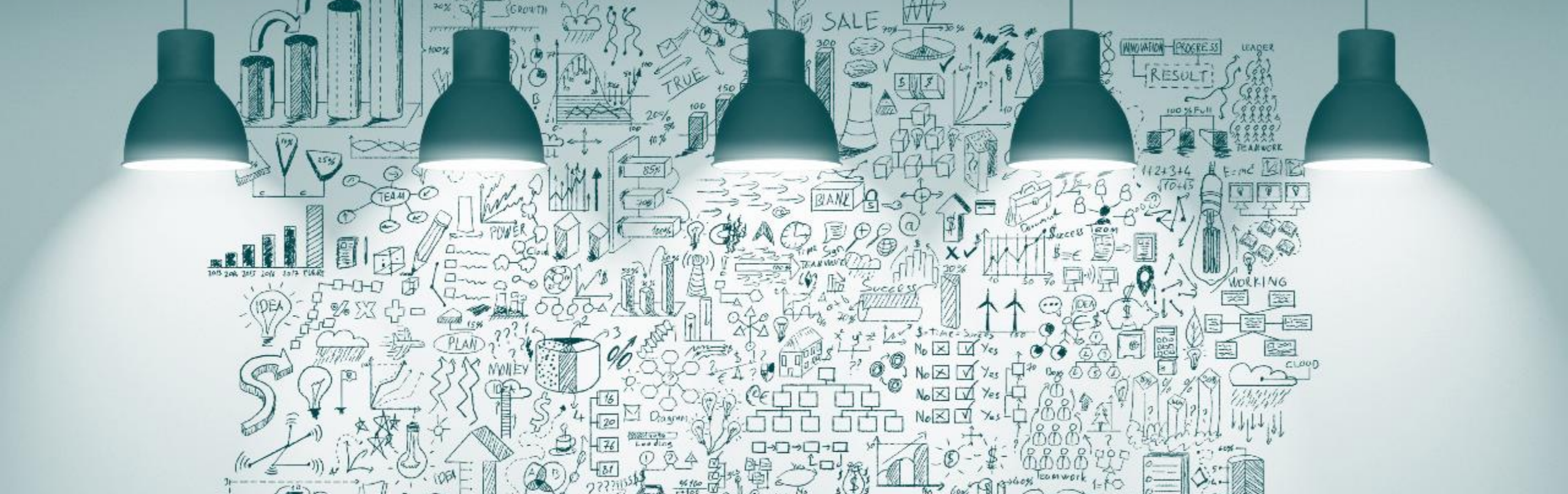
ŠĒIMINĒ PADĒTIS (%)

Nevedēs / netekējusi	24
Vedēs / ištekejusi, gyvena neregistruotoje santuokoje	64
Kita	12

GYVENAMOJI VIETA (%)

Didieji miestai	46
Kitas miestas, rajono centras	26
Kaimo vietovē	28

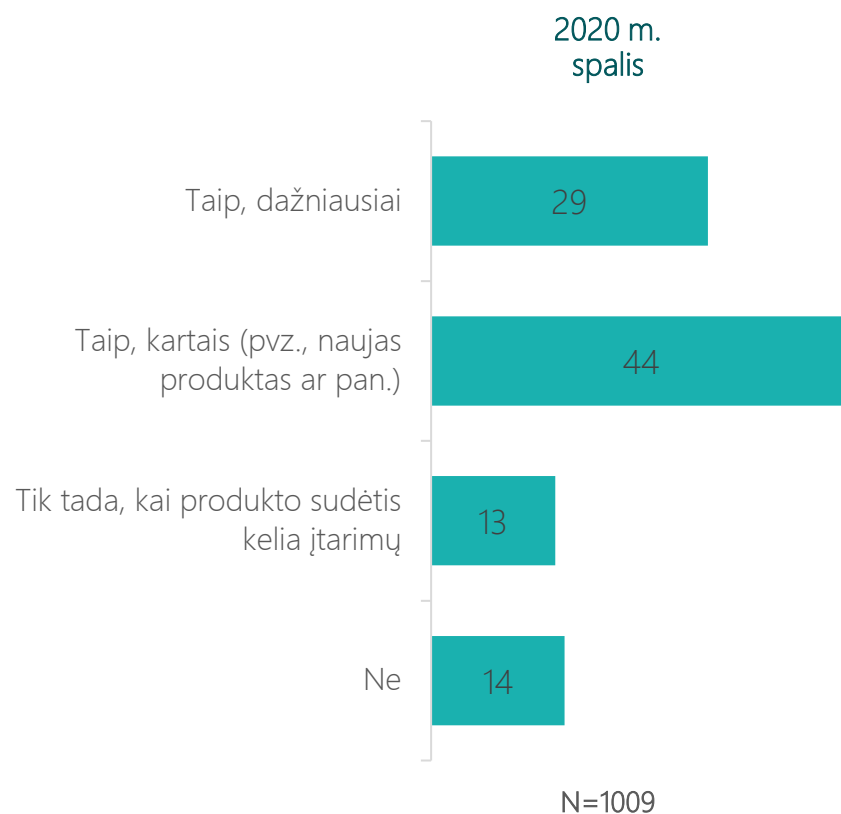
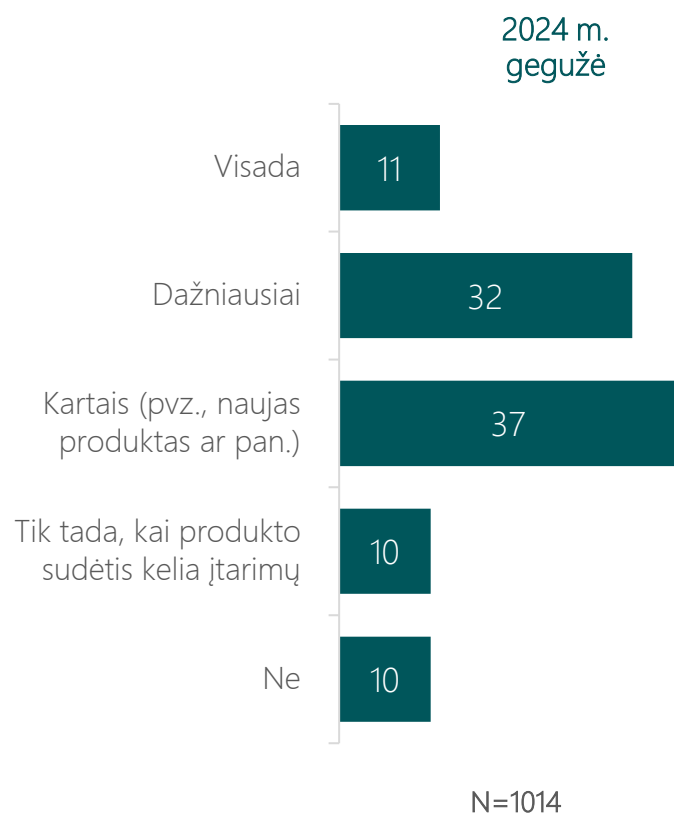

REZULTATAI

MAISTO PRODUKTŲ ETIKEČIŲ SKAITYMO ĮPROČIAI (PROC.)

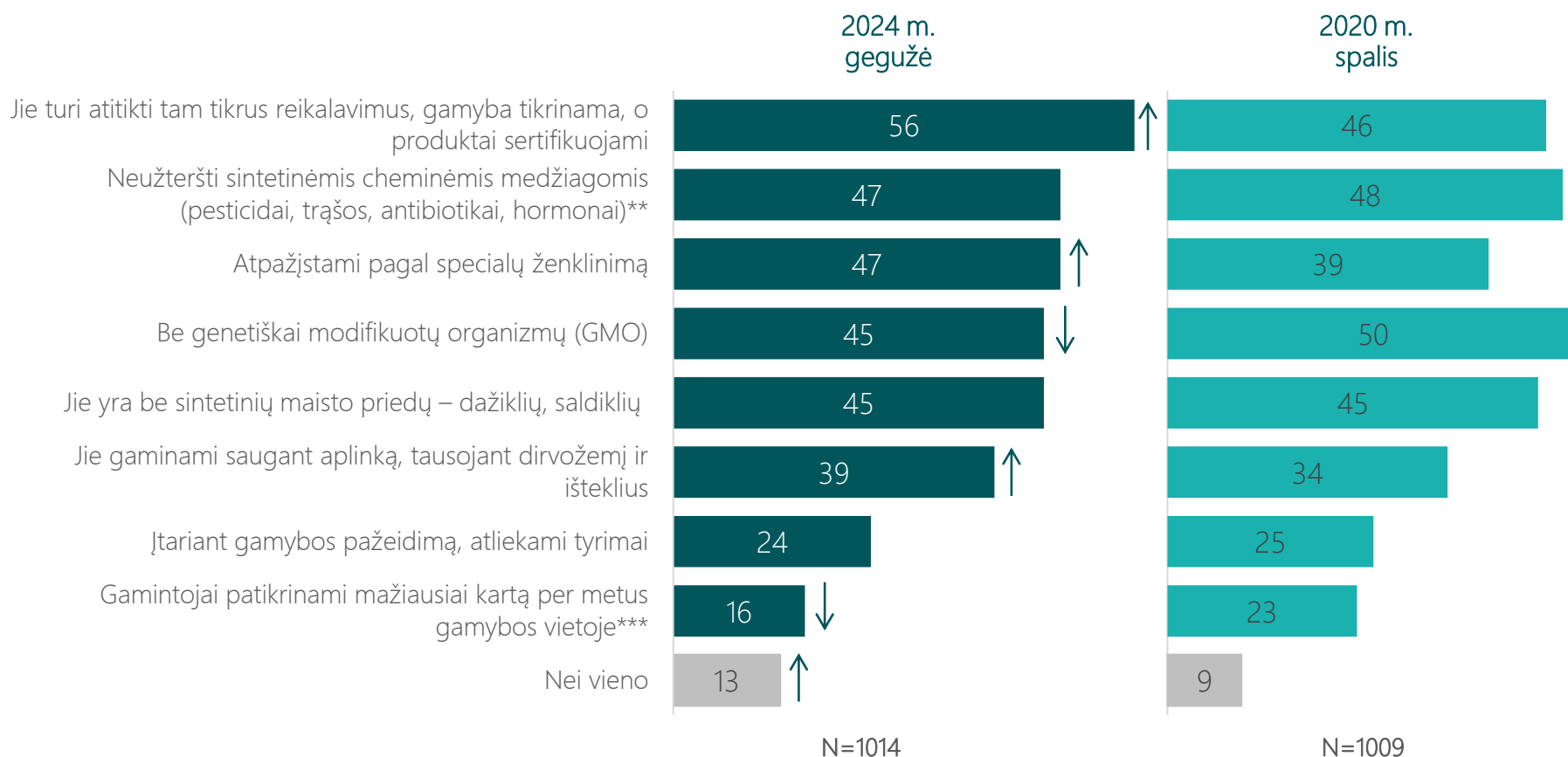
Ar prieš įsigydami maisto produktą skaitote jo etiketę?

Dažniausiai etiketes dažniau skaito moterys, aukštojo išsimokslinimo, didžiausių pajamų apklaustieji ir didmiesčių gyventojai. Kartais – vyrai, žemesnio išsimokslinimo respondentai ir kaimo vietovių gyventojai. Tik tada, kai produkto sudėtis kelia įtarimų – vidurinio išsimokslinimo tyrimo dalyviai.

FAKTŲ APIE EKOLOGIŠKUS PRODUKTUS ŽINOMUMAS (PROC.)

Kurie iš šių faktų apie ekologiškus produktus Jums buvo žinomi iki šios apklausos?

Apskirtai daugumą faktų dažniau žino moterys.

Apie tai, kad ekologiški produktai turi atitikti tam tikrus reikalavimus, gamyba tikrinama, o produktai sertifikuojami bei tai, kad jie yra neužteršti sintetinėmis cheminėmis medžiagomis dažniau žino aukštojo išsimokslinimo, didesnių pajamų apklaustieji, didmiesčių ir rajonų centrų gyventojai.

Kad jie yra atpažįstami pagal specialų ženklimą bei gamintojai patikrinami mažiausiai kartą per metus gamybos vietoje – aukštesnio išsimokslinimo respondentai.

Kad jie yra be genetiškai modifikuotų organizmų (GMO) – aukštojo išsimokslinimo tyrimo dalyviai.

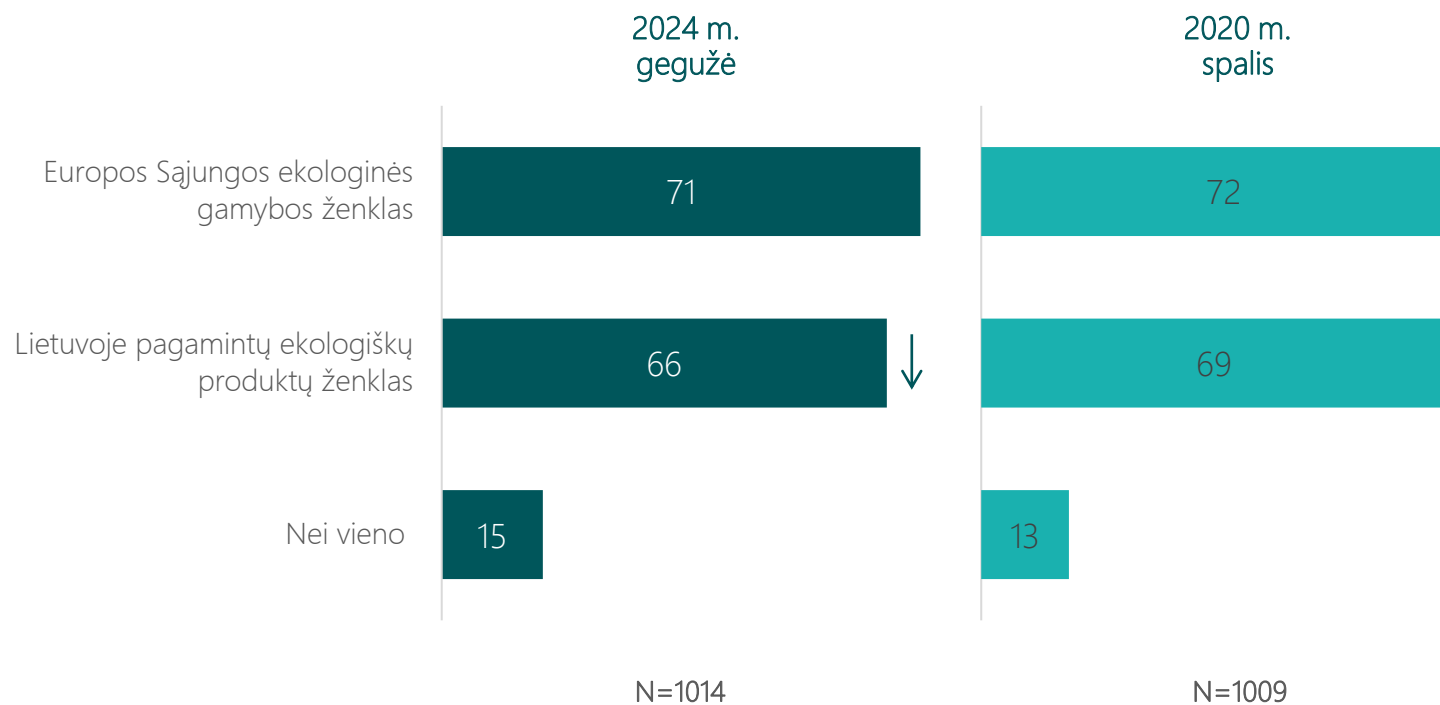
*Galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

**2020 m. atsakymo formuluotė – „Neužteršti cheminėmis medžiagomis (pesticidai, antibiotikai, hormonai)“

***2020 m. atsakymo formuluotė – „Gamintojai patikrinami mažiausiai kartą per metus“

EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ ŽENKLŲ ŽINOMUMAS (PROC.)

Kuriuos iš šių ekologiškų produktų ženklų žinote?

Europos Sąjungos ekologinės gamybos ženklas dažniau žinomas moterims, ir aukštojo išsimokslinimo apklaustiesiems. Lietuvoje pagamintų ekologiškų produktų ženklas – moterims, aukštojo išsimokslinimo ir didesnių pajamų respondentams.

Rodomi paveikslai:

*Galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

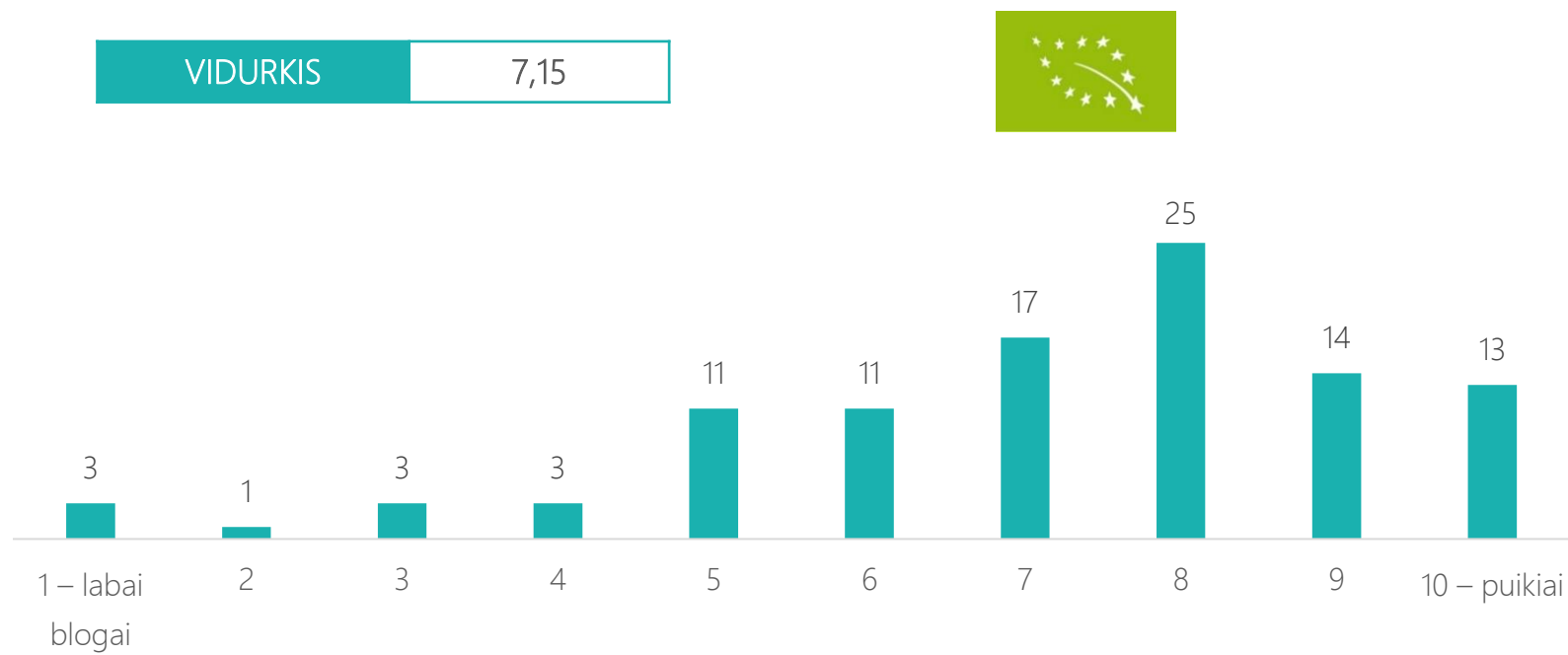
PASITIKĒJIMAS EUROPOS SAJUNGOS EKOLOGINĒS GAMYBOS ŽENKLU (PROC.)

Kiek pasitikite šiuo ženklu?

N= 721*

*žinantieji Europos Sąjungos ekologinės gamybos ženklą

Rodomas ženklas:

PASITIKĖJIMAS LIETUVOJE PAGAMINTŲ EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ ŽENKLU (PROC.)

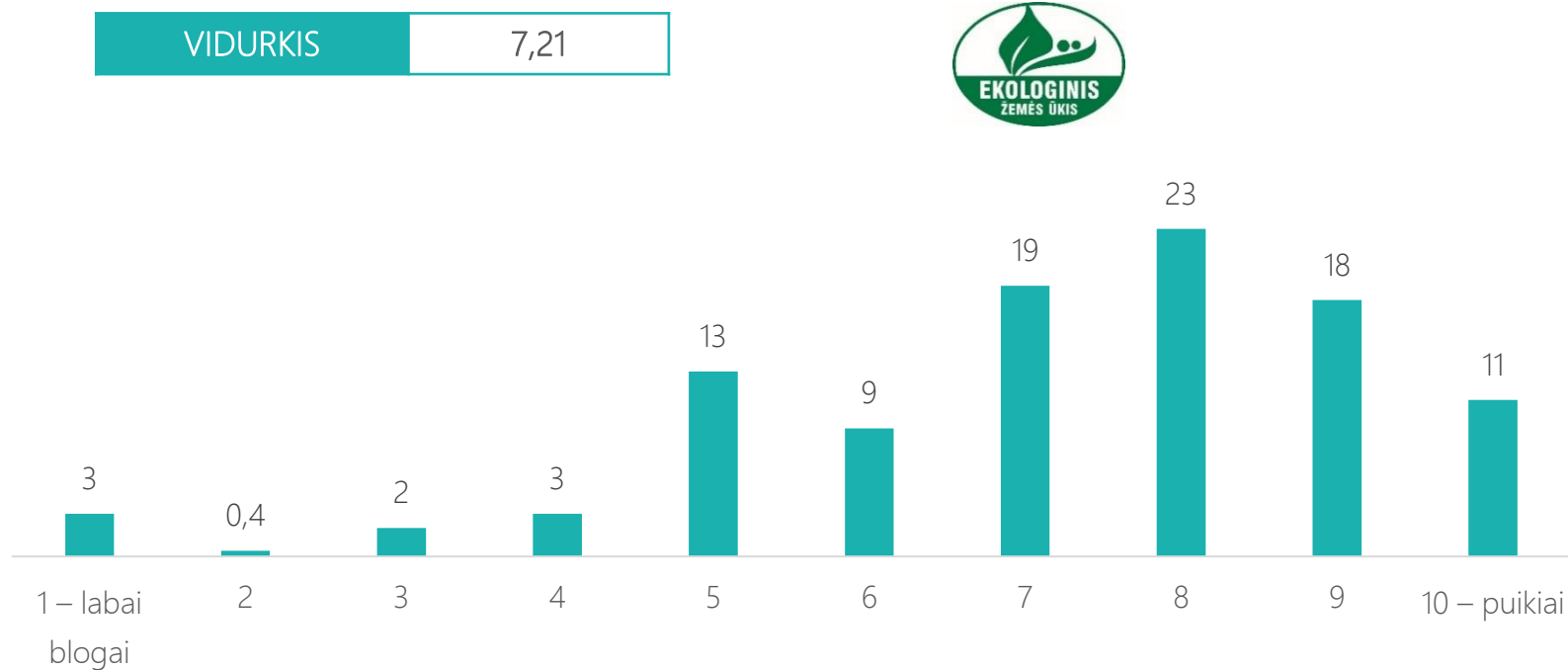
Kiek pasitikite šiuo ženklu?

N= 673*

*žinantieji Lietuvoje pagamintų ekologiškų produktų ženklą

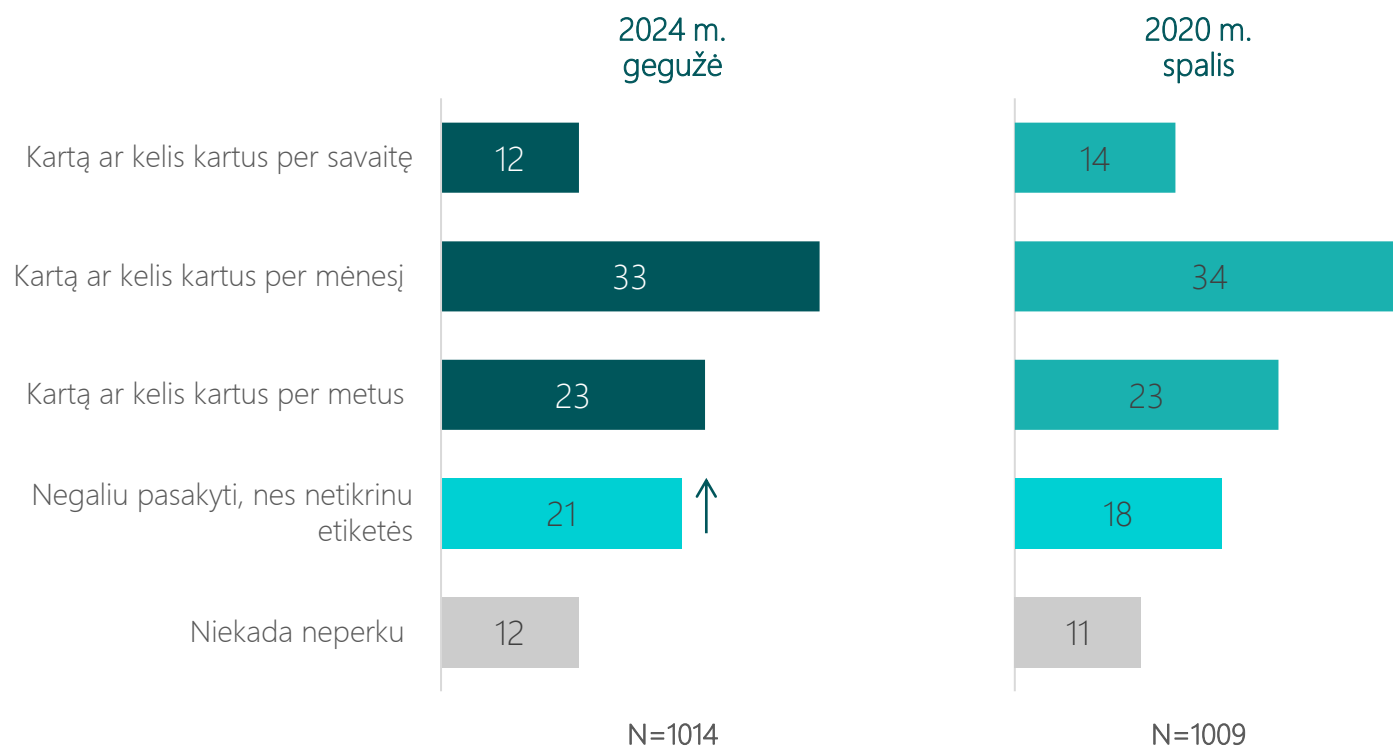
Šiuo ženklu dažniau labai pasitiki (vertinimas 9-10) moterys ir aukštesnio išsimokslinimo respondentai.

Rodomas ženklas:

EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ PIRKIMO DAŽNUMAS (PROC.)

Kaip dažnai perkate ekologiškus produktus?

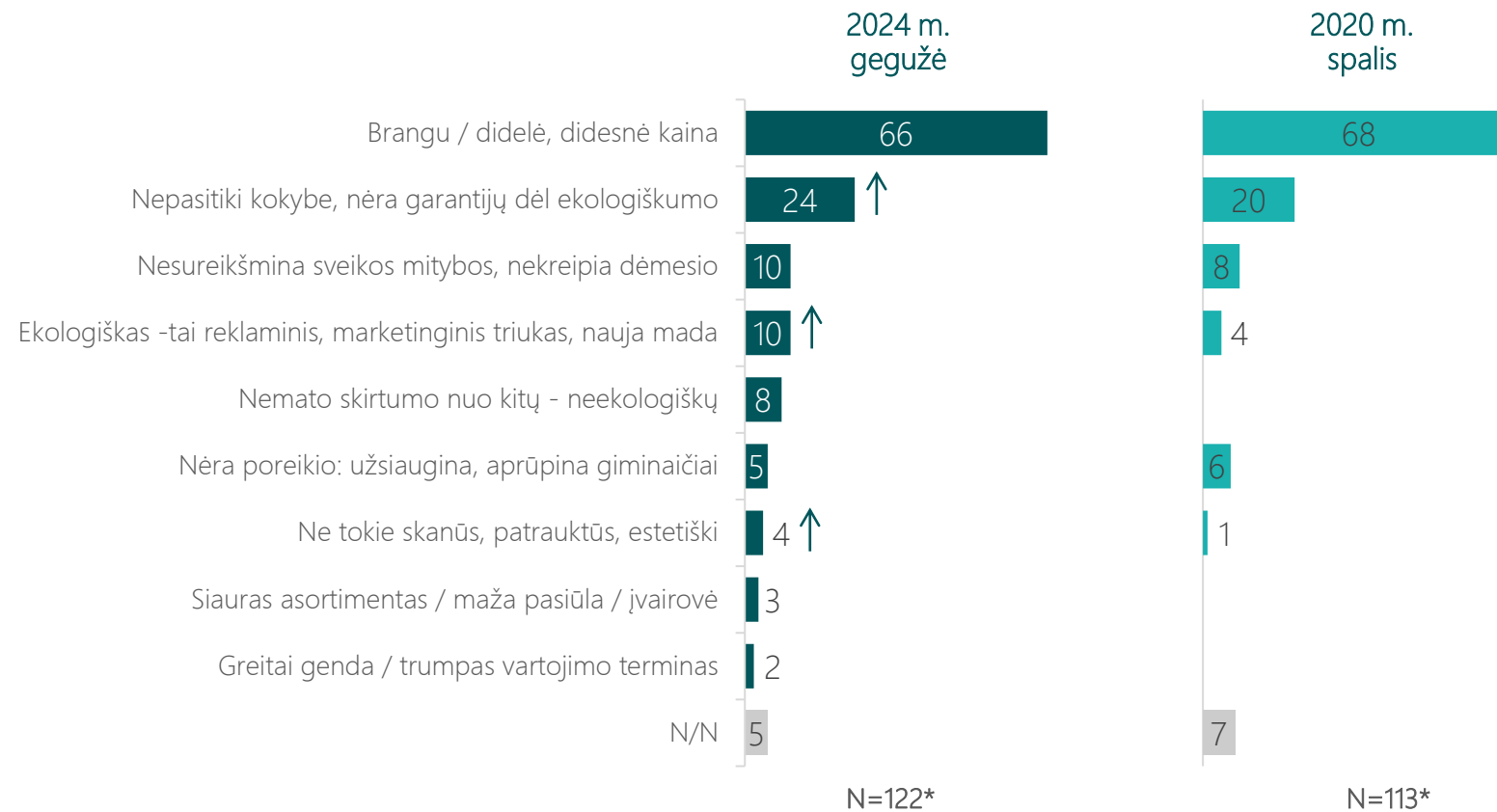

Kartą ar kelis kartus per savaitę ekologiškus produktus dažniau perka aukštesnio išsimokslinimo apklaustieji. Kartą ar kelis kartus per mėnesį – didesnių pajamų respondentai ir didmiesčių gyventojai. Kartą ar kelis kartus per metus – moterys. Etikečių dažniau netikrina vyrai, vidurinio išsimokslinimo tyrimo dalyviai, rajonų centrų ir kaimo vietovių gyventojai.

EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ NEPIRKIMO PRIEŽASTYS (PROC.)

spontaniniai atsakymai

Kodėl neperkate ekologiškų produktų?

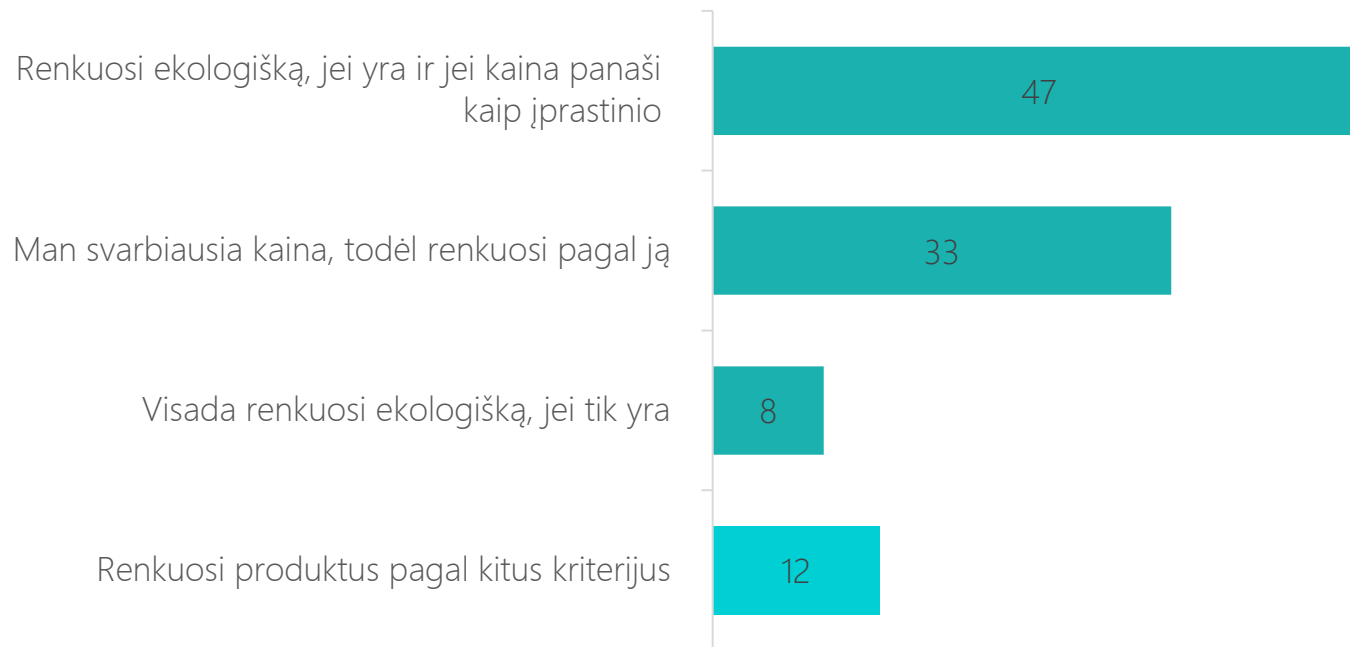
*neperkantys ekologiškų produktų

**Galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.

PASIRINKIMAS TARP ĮPRASTINĖS GAMYBOS IR EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ (PROC.)

Jei yra galimybė rinktis – pirkti įprastinės gamybos ar ekologišką produktą, ką renkatės?

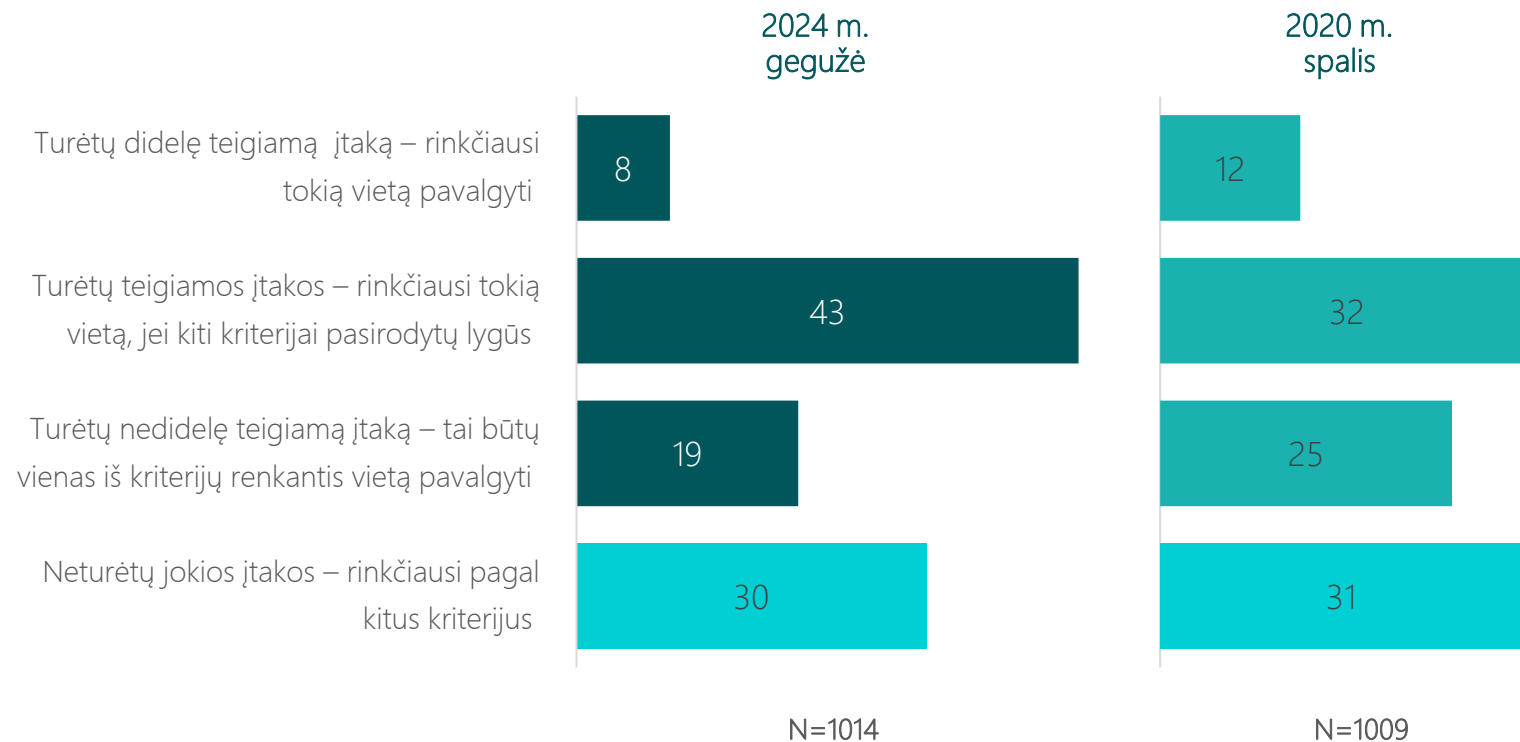
N=1014

Jeigu yra ir jei kaina panaši kaip įprastinio, ekologišką produktą dažniau rinkęsi moterys, didmiesčių ir rajonų centrų gyventojai. Tik pagal kainą dažniau renkasi vyrai ir vidurinio išsimokslinimo respondentai.

EKOLOGIŠKŲ PATIEKALŲ ĮTAKA MAITINIMO ĮSTAIGOS PASIRINKIMUI (PROC.)

Jei rinktumėtės vietą pavalgyti ne namie, kokią įtaką Jūsų pasirinkimui darytų tai, kad maitinimo įstaiga siūlo ekologišką maistą?

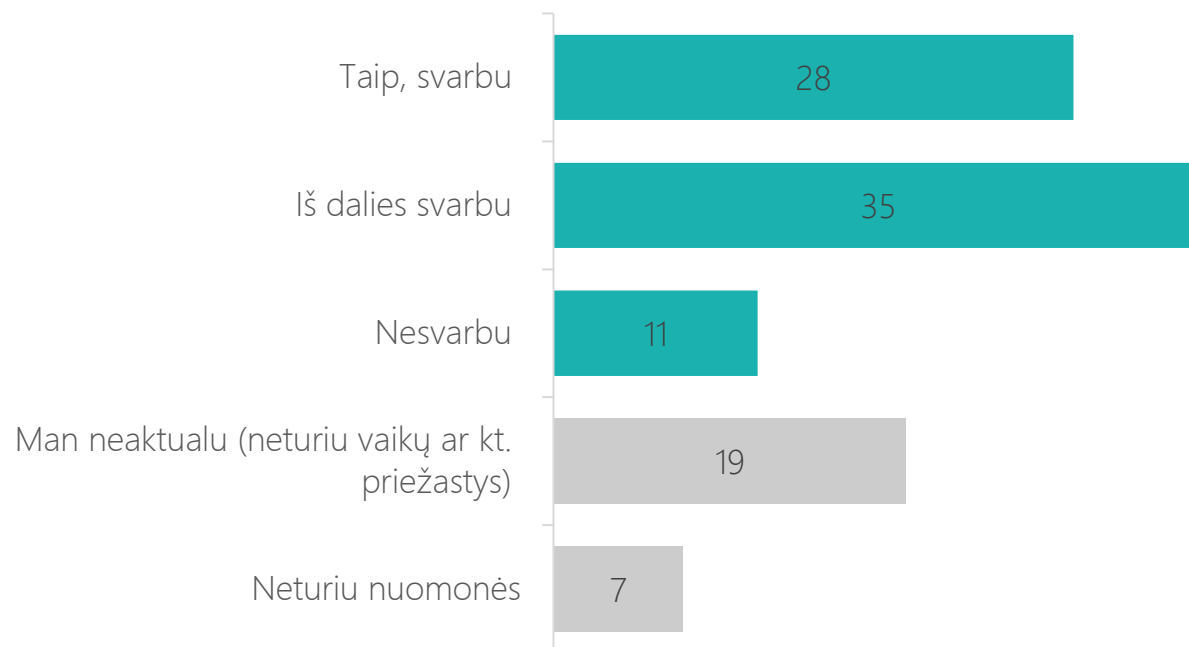
Ekologiško maisto pasiūla teigiamą įtaką pasirinkimui dažniau turėtų aukštesnio išsimokslinimo respondentams. Nedidelę teigiamą įtaką – moterims, aukštesnio išsimokslinimo ir didesnių pajamų apklaustiesiems. Tai neturėtų jokios įtakos dažniau vyrams, vyresniems ir mažesnių pajamų tyrimo dalyviams.

**2020 m. klausimo formuluotė – „Jeigu rinktumėtės vietą pavalgyti, kiek reikšmingą įtaką Jūsų pasirinkimui darytų tai, kad maitinimo įstaiga siūlo ekologiškus patiekalus?“*

EKOLOGIŠKO MAISTO SVARBA DARŽELYJE, MOKYKLOJE (PROC.)

Ar Jums svarbu, kad vaikai darželyje, mokykloje būtų maitinami ekologišku maistu?

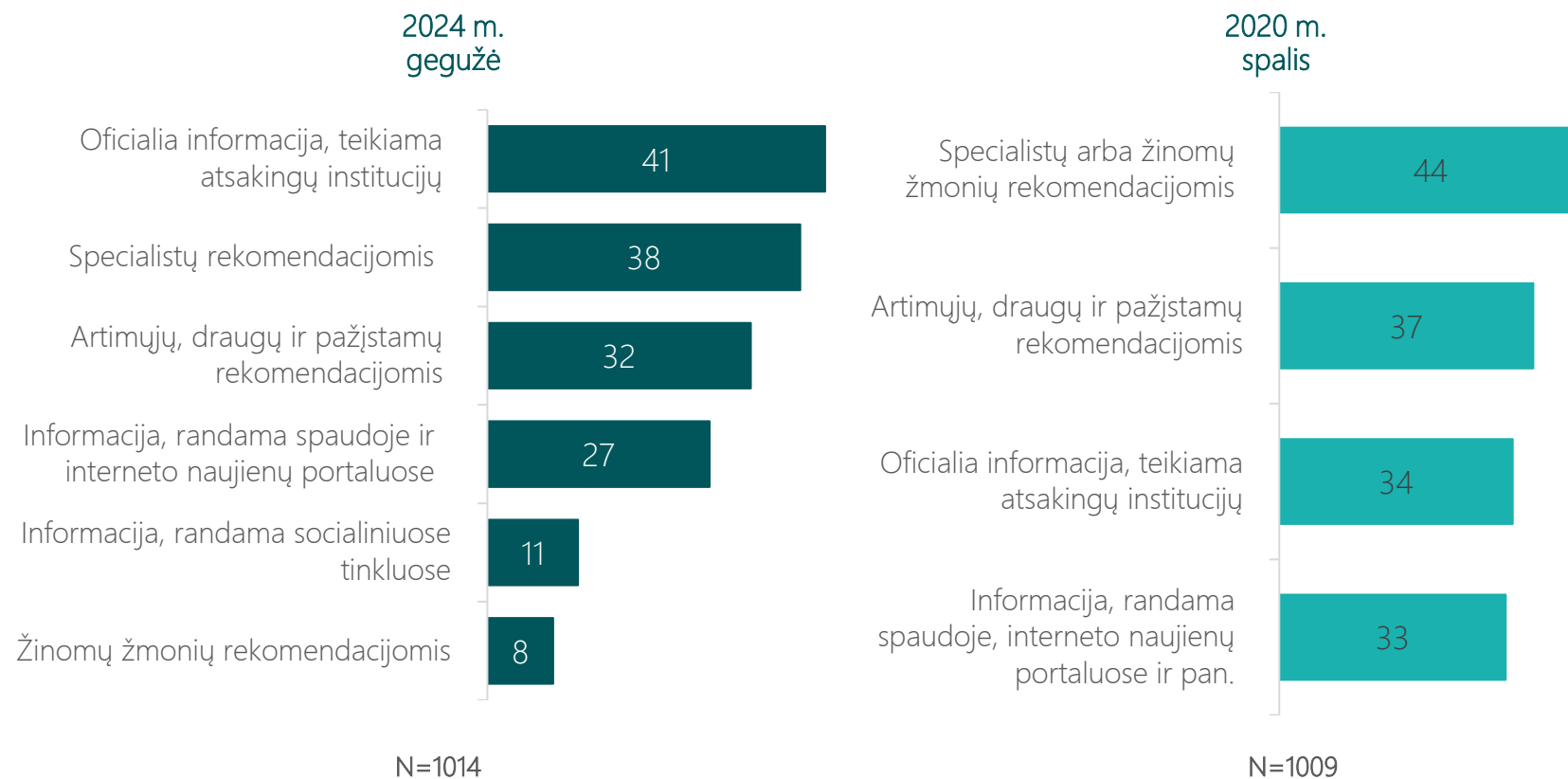
N=1014

Tai, kad vaikai darželyje, mokykloje būtų maitinami ekologišku maistu dažniau yra svarbu moterims ir didmiesčių gyventojams.

PATIKIMIAUSI INFORMACIJOS ŠALTINIAI EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ TEMA (PROC.)

Kuo pasitikite, kai reikia daugiau informacijos apie ekologiškus produktus?

Oficialia informacija, teikiama atsakingų institucijų dažniau pasitiki moterys ir rajonų centrų gyventojai. Specialistų rekomendacijomis – 26-35 metų, aukštojo išsimokslinimo apklaustieji. Artimųjų, draugų ir pažįstamų rekomendacijomis – aukštesnio išsimokslinimo respondentai. Informacija, randama spaudoje ir interneto naujienų portaluose – vyrai ir aukštesnio išsimokslinimo tyrimo dalyviai. Informacija, randama socialiniuose tinkluose – moterys.

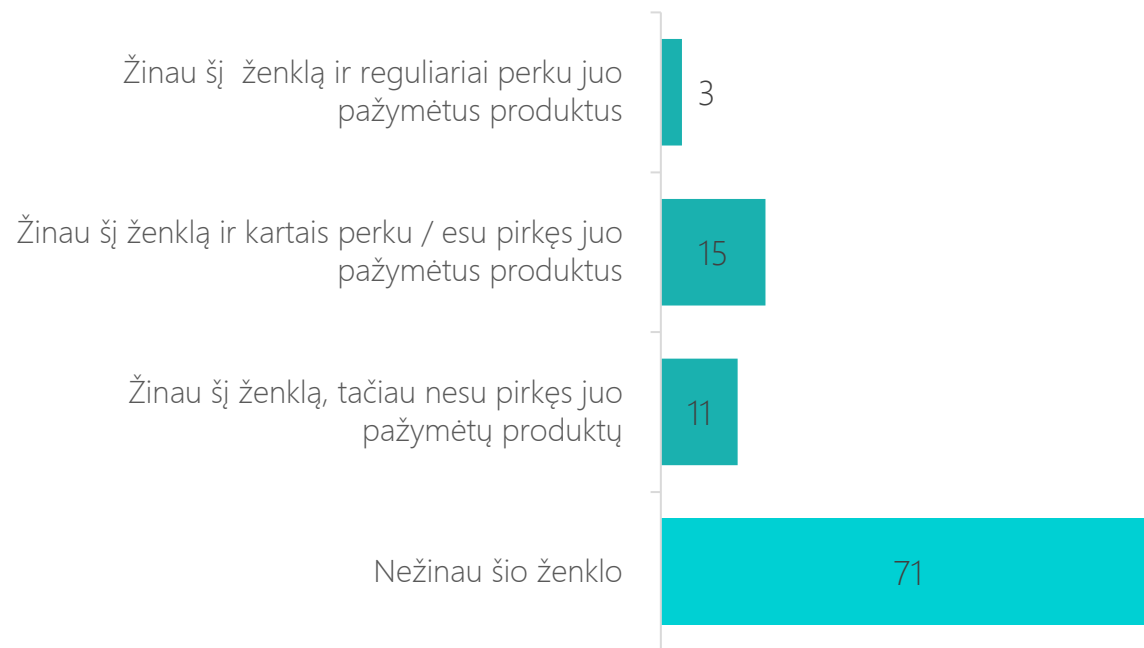
***2020 m. klausimo formuluotė – „Kuo pasitikite, kai reikia daugiau informacijos apie kokį nors jus dominantį dalyką (pvz., apie ekologiškus produktus)“?*

***Galimi keli atsakymai; suma viršija 100 proc.*

PREKĖS ŽENKLO „KOKYBĖ“ ŽINOMUMAS (PROC.)

Ar žinote prekės ženklą „Kokybė“, žymintį produktus, gaminamus pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą?

N=1014

Šio ženklo dažniau nežino vyrai.

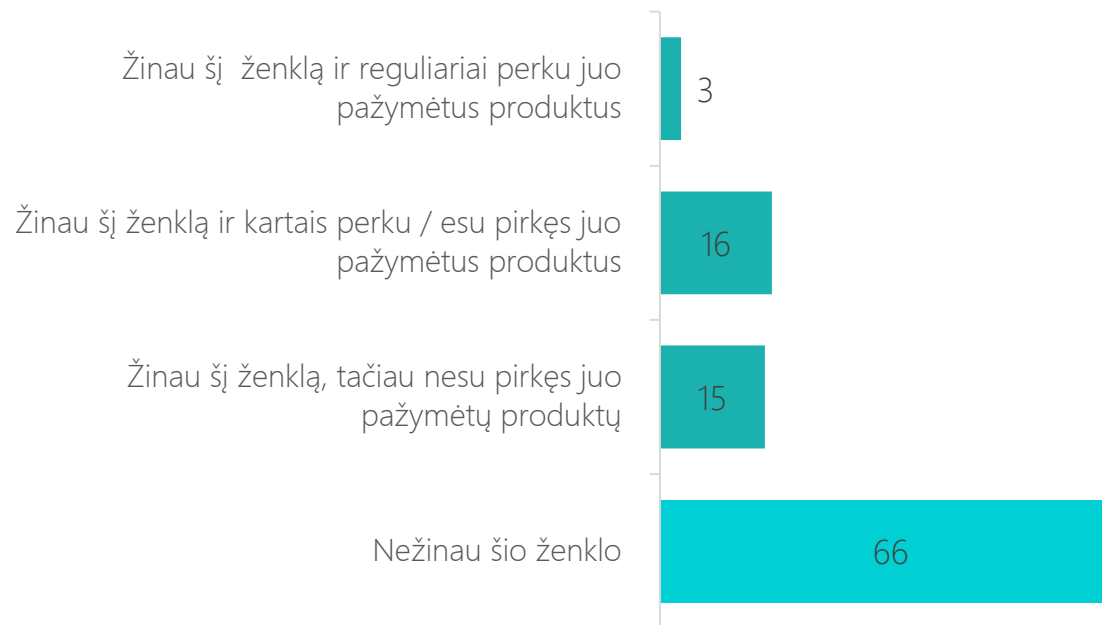
Rodomas ženklas:

PREKĖS ŽENKLO „NACIONALINĖ KOKYBĖ“ LIETUVA ŽINOMUMAS (PROC.)

Ar žinote prekės ženklą „Nacionalinė kokybė“ Lietuva, žymintį produktus, gaminamus pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą?

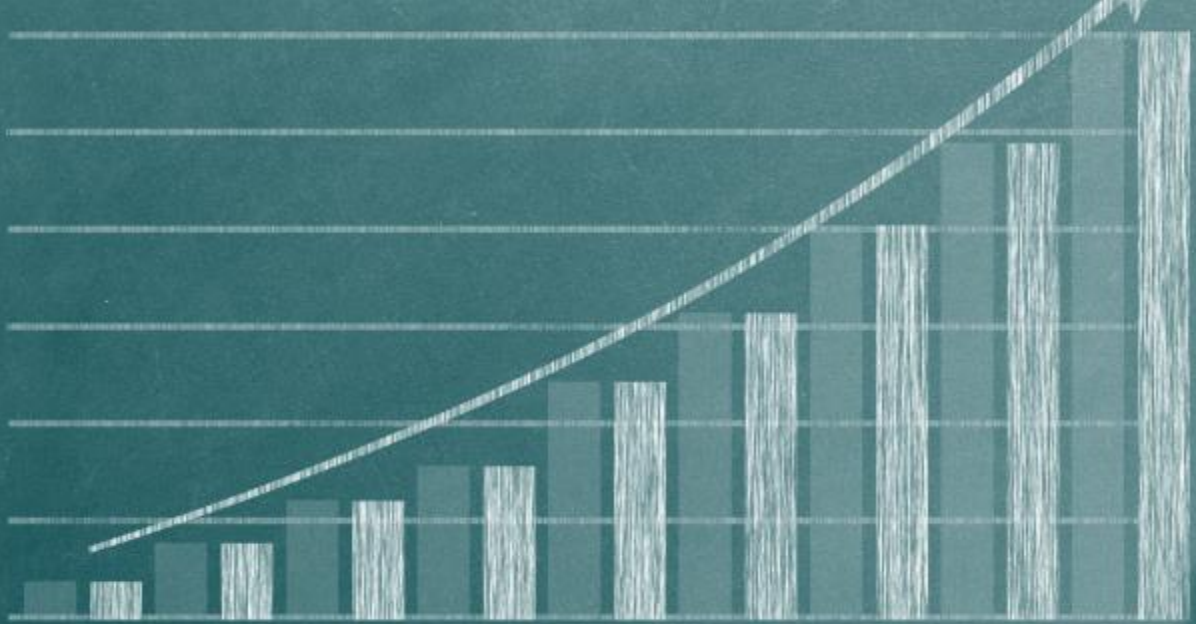
N=1014

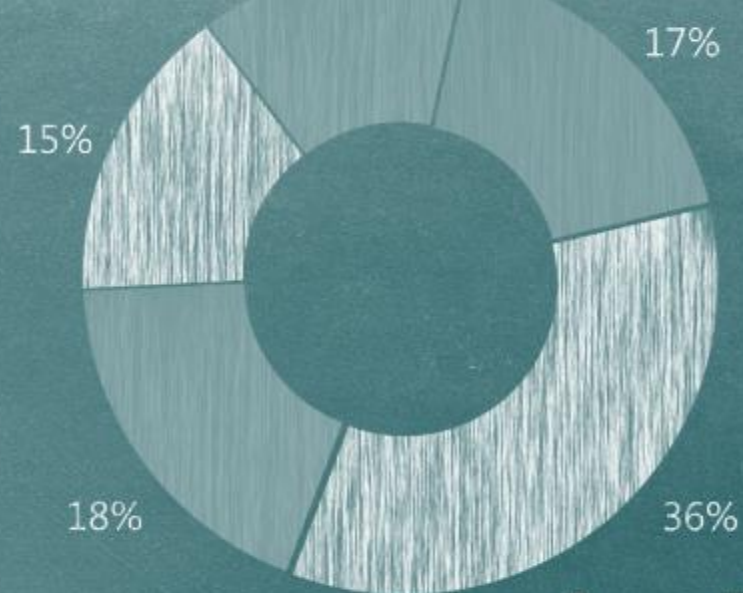
Žinančios šį ženklą, tačiau nepirkusios juo pažymėtų produktų dažniau nurodo moterys.
Šio ženklo dažniau nežino vyrai ir didžiausių pajamų respondentai.

Rodomas ženklas:

100
80
60
40
20
10

17%

32%

APIBENDRINIMAS

APIBENDRINIMAS

- Visada maisto produktų etiketes skaito 11 proc. šalies gyventojų. Trečdalis (32 proc.) tai daro didžiausioje dalyje savo apsipirkimų, 37 proc. - kartais (kai perka naują produktą) (44 proc.), o 10 proc. - kai kyla įtarimų dėl produkto sudėties..
- Geriausiai žinomi faktai apie ekologiškus produktus: jie turi atitikti tam tikrus reikalavimus, gamyba tikrinama, o produktai sertifikuojami (56 proc.; padidėjo nuo 46 proc., 2020 m.), produktai neužteršti sintetinėmis cheminėmis medžiagomis (47 proc.), atpažįstami pagal specialų ženklą (47 proc.; padidėjo nuo 39 proc.), be genetiškai modifikuotų organizmų (GMO) (45 proc.; sumažėjo nuo 50 proc.), jie yra be sintetinių maisto priedų - dažiklių, saldiklių (45 proc.).
- ES ekologinės gamybos ženklas yra labiau žinomas nei Lietuvoje pagamintų ekologiškų produktų ženklas – juos žino atitinkamai 71 proc. ir 66 proc. (sumažėjo nuo 69 proc.) respondentų.
- Gyventojai linkę pasitikėti abiem ženklais - ES ekologinės gamybos ženklo bei Lietuvoje pagamintų ekologiškų produktų ženklo pasitikėjimo vertinimo vidurkiai siekia po 7,2 iš 10, kur 10 – puikiai.
- 12 proc. respondentų ekologiškus produktus perka kartą per savaitę ar dažniau. Trečdalis (33 proc.) juos perka kartą ar kelis kartus per mėnesį, 23 proc. - kartą ar kelis kartus per metus.
- Pagrindinė priežastis, sulaikanti nuo ekologiškų produktų pirkimo - aukšta tokių gaminių kaina (66 proc.).
- Beveik pusė (47 proc.) apklaustųjų turėdami galimybę rinktis tarp įprastinės gamybos ar ekologiško produkto, rinktųsi ekologišką, jei yra ir jei kaina panaši kaip įprastinio. Trečdaliui (33 proc.) svarbiausia kaina, todėl rinktųsi pagal ją.
- 43 proc. respondentams ekologiško maisto pasiūla maitinimo įstaigoje turėtų teigiamos įtakos - rinktųsi tokią vietą, jei kiti kriterijai pasirodytų lygūs. Penktadaliui (19 proc.) tai turėtų nedidelę teigiamą įtaką - tai būtų vienas iš kriterijų renkantis vietą pavalgyti. 30 proc. tyrimo dalyviams tai neturėtų jokios įtakos ir rinktųsi pagal kitus kriterijus.

APIBENDRINIMAS

- 28 proc. gyventojams yra svarbu, vaikai darželyje, mokykloje būtų maitinami ekologišku maistu. 35 proc. tai svarbu iš dalies, o 11 proc. – nesvarbu.
- Kai reikia daugiau informacijos apie ekologiškus produktus, dažniausiai pasitikima oficialia informacija, teikiama atsakingų institucijų (41 proc.), specialistų rekomendacijomis (38 proc.) bei artimųjų, draugų ir pažįstamų rekomendacijomis (32 proc.).
- 29 proc. gyventojų žino „Kokybė“ prekės ženklą, žymintį produktus, gaminamus pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą: 3 proc. žino šį ženklą ir reguliariai perka juo pažymėtus produktus, 15 proc. žino šį ženklą ir kartais perka arba yra pirkę juo pažymėtus produktus, o 11 proc. žino šį ženklą, tačiau nėra pirkę juo pažymėtų produktų.
- Trečdalis (34 proc.) apklaustųjų žino prekės ženklą „Nacionalinė kokybė“ Lietuva, žymintį produktus, gaminamus pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą: 3 proc. žino šį ženklą ir reguliariai perka juo pažymėtus produktus, 16 proc. žino šį ženklą ir kartais perka arba yra pirkę juo pažymėtus produktus, o 15 proc. žino šį ženklą, tačiau nėra pirkę juo pažymėtų produktų.

Kontaktinė informacija

UAB Spinter tyrimai
info@spinter.lt
tel. 863720595

